

דָּרָךְ / שְׁהָאֲשֶׁר מְרִיעַ לְאַרְכָּהּ. (צביקה שטרנפלד. מתוך השיר 'תוכנה', בורן, הוצאת פרדס)
 "אֵין רוֹאִים / אֵת נִפְנוּף הַשָּׁנָא, / אֵין רוֹאִים / צְפוּר גְדוּמַת מְעוֹף" (מעין שטרנפלד. מתוך השיר 'איכה דבוק רגלי ציפור לעץ', משמרות שפיות, הוצאת פרדס)
 אומרים שהבדידות הקשה ביותר היא בדידותו של הפרט בתוך ההמון.

למעין בת הארבע עשרה / צביקה שטרנפלד

אֵת זוֹכֶרֶת מְעִינִי?
 הֵיית בַּת חֲמֵשׁ וְסִפְרָתִי עַל אֶלְתָּרְמֹן,
 עַל אֲבִיו יִצְחָק שִׁכְתָּב אֵת "יֵשׁ לָנוּ תִישׁ",
 וּבַתוֹ תִּרְצָה.
 "אֶלְתָּרְמֹן הָיָה הַגְּדוֹל מִכָּלֵם",
 סִכְמָתִי.
 וְאֵת: "לֹא נִכּוֹן!
 הַבַּת שָׁלוּ, הַבַּת שָׁלוּ!"

שִׁירֶיךָ לֹא חֲסִים:
 "לְפַעֲמִים הִפְתִּילָהּ מְכֻלָּה אֵת הַפְּתִיל
 וְהִצְלָב מִחֲרִיב אֵת הַכְּנֶסֶיהָ שֶׁתִּחְתִּיר".

כְּבִישִׁים מְפִיחִים וּפְחָד.
 מוֹסְפֵי הַשִּׁירָה
 מְנַסִּים לְתַקֵּן אֵת חֵי.

כִּיצַד אֲכַסֶּה אֵת נוֹפִיךָ?
 הֵן לֹא אֶטֵל צְבָעִים
 מִהַמְּנַגֵּינֹת שְׁאֵחִיךָ מְנַגֵּיִם.
 תִּנְיָהֵן עוֹדֵם תְּנִי חֶלֶב.

הִצְלָב שֶׁעַל הַכְּנֶסֶיהָ יוֹרֵד,
 נוֹטֵל מְטָאָטָא
 וּמְטָאָטָא.
 חִיכְךָ סִהָר
 מְתַפְנֵק עַל גְּבוּ,
 מְרַפֵּךְ בְּקִצּוֹתָיו.

כתיבת שירה היא מעשה אינטימי בינך לבין עצמך. דווקא משום כך מסקרן לעקוב אחר הידברות בין משוררים שהם אב ובתו.

למדתי לצוף / מעין שטרנפלד

אֲבִי הִחְזִיק אוֹתִי עַל כְּפָיו
 וְאֲנִי פָּרַשְׁתִּי יָדַיִם.
 שִׁכְבְּתִי עַל הַמַּיִם כְּמוֹ יֵשׁוּ.
 אֲדוּהָ לְרֹאשִׁי
 וּבִידֵי נְעוּץ אֲשֶׁה.
 לֹא יִדְעָתִי שְׂמֵתִים צְפִים

במהלך החיים נבע מהעיסוק שלי באמנות ומרכזיותה בעיני. כמו דת - האמנות מבטיחה חיי נצח, היא כלי הנצחה בירי האמן. לפחות הנצחה זמנית לצאצאים.

מעין: בעיני האמנות (בדומה לאמונה הדתית) מספקת נחמה וביטחון, אך ההכוונה שלה היא שונה מזו של הדת והרבה יותר עדינה. התחום שאני יכולה לחשוב על האמנות בהקשר לדת, הוא בתחושת הערך המוסף וההתעלות שהיא מקנה לשוחריה, דוברי השפה של הביטוי האמנותי.

ק"נ: האם משתמע מכך שהאמנות היא צוואה רוחנית שלנו למי שאנחנו אוהבים?

צביקה: לא הייתי אומר זאת. באמנות יש חוויה המביאה לכך שהימים נדבקים אחד לשני, יש קשר, יש תוכן. זה מאפשר לך לחזור לעבר וממלא את החיים. וכאשר יש לך עבה, החיים מתחברים אצלך גם לעתיד.

ק"נ: האם ההתבטאות השירית שלכם היא גם כלי להתכתבות ביניכם? מעין: בהחלט. השירה מאפשרת התבטאות על סקאלה רגשית רחבה יותר, בין השאר באמצעות אמירות שאינן ישירות.

צביקה: מבחינתי אין התכתבות בינינו, יש אולי חילופי מחשבות. חוץ מזה, אנחנו מדברים ישירות, לא צריך להתכתב.

ק"נ: ו"התכתבות" עם אחרים?

צביקה: לגבי, זאת התכתבות רחבה ובכמה מישורים. למשל, התכתבות עם משוררים פולנים. המפגש הראשוני שלי היה עם שירתם בתרגומה לעברית וחשתי כלפיהם קרבה גדולה. אחרי שמישהו כתב שהושפעתי משירה פולנית, תהיתי איך בכלל יכולתי להיות "מושפע" ממי שטרם קראתי. כעבור שנים הבנתי זאת. הפולנית היא שפת האם שלי. עליתי ארצה בגיל שנתיים, ובילדותי שמעתי פולנית בבית, גם שירה פולנית לילדים. השייכות היא חלק מהמאבק הכמעט סיויפי מול הבדידות האנושית והשירה היא אחד האמצעים במאבק. בסופו של דבר, ברור לי שאני לא פולני אלא ישראלי.

ק"נ: צביקה, מה מאפיין את השירה הפולנית ביחס לשירה העברית?

צביקה: יש בה הרבה מאוד הומור, מה שלטעמי אין די ממנו בשירה העברית. זה הומור מורכב. דבר נוסף הוא השתייכותם החברתית של המשוררים הפולנים. החברה הפולנית מפוצלת בין שכבה עבה של המון גס לבין שכבות דקות שיש להן תרבות מעודנת. המשוררים משתייכים ברובם לשכבות המעודנות האלה שיש להן שפה תרבותית ומחויבות להיסטוריה. אולי זה לא פוליטיקלי-קורקט לשבח את זה כיום.

ק"נ: ובכל זאת אינך נרתע; תוכל להביא דוגמה?

צביקה: קח למשל את השיח הפולני על ויסלבה שימבורסקה. היא מוצגת כמי שבאה ממשפחה אריסטוקרטית, והכוונה היא בסך הכל לציין שמדובר במשפחה מאוד משכילה.

ק"נ: מעין, לא בחרת בשם ספרותי ואת מפרסמת תחת שם המשפחה שלך שהוא גם שם אבך.

מעין: לטוב ולרע זה גם שם המשפחה שלי. לוותר, זה לוותר על חלק מעצמי.

צביקה: אהבתי, כי זה אומר שהיא מרגישה מספיק נפרדות וביטחון במקומה.

ולסיום:

"לְמַדְתִּי לֹא לְצַפּוֹת / לְצַפוּר פּוֹרְחַת מְנַצֵּן / וְלֹא לְמַרְפְּקֵי עֵנָק / הַמְּפִלְסִים